

Programm „Eesti arengut toetav kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduspoliitika 2025–2028“

SISUKORD

PROGRAMMI ÜLDINFO	3	Eesmärk	19	
1. PROGRAMMI EESMÄRK, MÕÕDIKUD JA RAHASTAMISKAVA	4	Mõõdikud	19	
Eesmärk	4	Programmi tegevuse sisu kirjeldus	19	
Mõõdikud	4	Olulisemad arendusülesanded ja lähtekohad teenuste planeerimiseks	20	
Rahastamiskava	4	Tõhusa migratsioonijärelevalve ja tagasisaatmispoliitika elluviimine	20	
2. OLUKORRA ANALÜÜS	5	Põhiõigusi järgiva tagasisaatmispoliitika elluviimine	21	
3. OLULISEMAD VÄLJAKUTSED JA PRIORITEETSSED TEGEVUSED AASTATEL 2025–2028	10	PROGRAMMI TEGEVUS 3. ISIKUTE TÕSIKINDEL TUVASTAMINE JA DOKUMENTIDE VÄLJA ANDMINE	25	
4. PROGRAMMI TEGEVUSED	11	Eesmärk	25	
PROGRAMMI TEGEVUS 1. RÄNDE- JA KODAKONDSUSPOLIITIKA KUJUNDAMINE NING ELLUVIIMINE	12	Mõõdikud	25	
Eesmärk	12	Programmi tegevuse sisu kirjeldus	25	
Mõõdikud	12	Olulisemad arendusülesanded ja lähtekohad teenuste planeerimiseks	26	
Programmi tegevuse sisu kirjeldus	12	Identiteedihaldusvaldkonna arendamine ning turvalise ja tõsikindla isikutuvastuse tagamine	26	
Olulisemad arendusülesanded ja lähtekohad teenuste planeerimiseks	13	5. PROGRAMMI JUHTIMISKORRALDUS	28	
Eesti arenguvajadustest lähtuva tasakaalustatud sisserändepoliitika kujundamine	13	Ülevaade programmi koostamise, elluviimise ja aruandluse korraldusest	28	
Eestist kui sihtriigist ja Eesti sisserändepoliitikast teadlikkuse suurendamine	14	Ülevaade valitsemisaladest ja huvirühmadest, kes on programmi koostamise ja rakendamisse kaasatud	28	
Rahvusvahelise kaitse menetlemine	14	Ülevaade programmi seostest teiste arengudokumentidega	29	
Rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate vastuvõtusüsteemi arendamine	17	LISA 1	PROGRAMMI TEENUSTE KIRJELDUS	30
Eesti kodakondsuse saamise valmiduse suurendamine ja kodanikustaatus väärtustamine	18	LISA 2	PROGRAMMI TEENUSTE RAHASTAMISKAVA	33
PROGRAMMI TEGEVUS 2. MIGRATSIOONIJÄRELEVALVE	19			

Tulemusvaldkond	Siseturvalisus
Valdkonna arengukava	Siseturvalisuse arengukava 2020–2030
Tulemusvaldkonna ja arengukava eesmärk	Eesti inimesed tunnevad, et nad elavad vabas ja turvalises ühiskonnas, kus igaühe väärtus, kaasatus ja panus kogukonna turvalisusesse loovad ühe turvalisima riigi Euroopas. Parandatakse elukeskkonda, vähendatakse ohtu elule, tervisele, varale ja põhiseaduslikule korrale ning tagatakse kiire ja asjatundlik abi.
Programmi nimi	Eesti arengut toetav kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduspoliitika
Programmi eesmärk	Eesti kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduspoliitika on usaldusväärne, innovaatiline ja inimesekeskne, toetades Eesti arengut, ühiskonna sidusust ja toimimist ning tagades siseturvalisust.
Programmi periood	2025–2028
Peavastutaja	Siseministeerium
Kaasvastutajad, kes planeerivad oma osade teenuste raha selles programmis	Politsei- ja Piirivalveamet, Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus
Kaasvastutajad või teised partnerid, kes aitavad programmi eesmärkide saavutamisele kaasa, kuid ei planeeri oma teenuste raha selles programmis <i>Nimetatud pooltega seonduv on lisatud dokumenti informatsiooniks, et anda valdkonnast terviklikum ülevaade, kuid nende tegevused, teenused ja raha on kavandatud mujal.</i>	Sisekaitseakadeemia, Kultuuriministeerium, Rahandusministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium, Välisministeerium, Justiitsministeerium, Riigikantselei, Sotsiaalministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Programmi seos „Eesti 2035“ eesmärkidega	Seotud „Eesti 2035“ sihi „Oskused ja tööturg“ muutustega E „Loome talendisõbraliku keskkonna“ ja F „Suurendame ühiskondlikku sidusust ja võrdseid võimalusi hariduses ning tööturul“ ning sihi „Riigivalitsemine“ muutusega D „Parandame riigi rahvusvahelist positsiooni ja tagame julgeoleku ning turvalisuse“. Identiteedihaldus toetab aga ka sihi „Majandus ja kliima“ muutust C „Kujundame paindliku ja turvalise majanduskeskkonna, mis soodustab uuendusmeelset ja vastutustundlikku ettevõtlust ning ausat konkurentsi“.

1. PROGRAMMI EESMÄRK, MÕÕDIKUD JA RAHASTAMISKAVA

Eesmärk

Eesti kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduspoliitika on usaldusväärsed, innovaatilised ja inimesekesksed, toetades Eesti arengut, ühiskonna sidusust ja toimimist ning tagades siseturvalisust.

Mõõdikud

	2021 (tegelik)	2022 (tegelik)	2023 (tegelik)	2024	2025	2026	2027	2028	Allikas
Elanike osakaal, kes peavad sisse- ja väljareisi riigi peamiseks mureks	≤ 12% (8%)	≤ 12% (10%)	≤ 12% (9%)	≤ 12%	≤ 10%	≤ 10%	≤ 10%	≤ 10%	Standard Eurobaromeeter
Teistest rahvustest isikute hulgas tugeva ja keskmise riigiidentiteediga isikute osakaal	≥ 40% /55% (-)	≥ 40% /55% (-)	≥ 40% /55% (43%/46%)	≥ 40% /55%	≥ 40% /55%	≥ 40% /55%	≥ 40% /55%	≥ 40% /55%	integratsiooni monitooring
Elanike osakaal, kes hindavad Eesti valmisolekut tulla toime ulatusliku põgenike sisse- ja väljareisi heaks	≥ 36% (-)	≥ 36% (42%)	≥ 36% (-)	≥ 36%	≥ 40%	≥ 45%	≥ 45%	≥ 45%	STU
Eesti elanike osakaal, kes kasutavad riiklikku eID (MID, ID1) vahendit vähemalt kord aastas ¹	≥ 70% (90%) ²	≥ 70% (79%)	≥ 70% (72%)	≥ 70%	≥ 74%	≥ 74%	≥ 74%	≥ 74%	RIA
Rahulolu Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi taotlemise e-teenusega	≥ 85% (93%)	≥ 85% (94%)	≥ 85% (90%)	≥ 85%	≥ 85%	≥ 90%	≥ 95%	≥ 95%	PPA

Rahastamiskava

Eelarve jaotus (eurodes)	EELARVE		EELARVE PROGNOOS		
	2024	2025	2026	2027	2028
Programmi tegevus 1: Rände- ja kodakondsuspoliitika kujundamine ning elluviimine	11 180 247	10 813 290	9 851 200	9 731 843	8 287 842
Programmi tegevus 2: Migratsioonijärelevalve	8 039 477	7 705 175	7 462 947	7 335 224	6 246 724
Programmi tegevus 3: Isikute tõsiskindel tuvastamine ja dokumentide välja andmine	21 706 005	18 585 842	22 904 705	22 308 457	22 126 109
KOKKU	40 925 729	37 104 308	40 218 852	39 375 524	36 660 674

¹ Kasutamise all peetakse silmas nii autentimist kui ka allkirjastamist.

² Mõõdiku tase oli esitatud varem vana meetodika järgi (63%). Siin tase korrigeeritud vastavalt muudetud meetodikale ja näidatakse aasta jooksul vähemalt ühe toimingute teinute osakaalu.

2. OLUKORRA ANALÜÜS

Eesti kodakondsus-, identiteedihaldus- ja rände- poliitika valdkonnad on seotud maailmas viimase kümnendi jooksul esile kerkinud mitme trendiga, mis suure tõenäosusega jätkuvad ning süvenevad ka tulevikus. Nendest tulenevad võimalused kui ka riskid mõjutavad nii otseselt kui ka kaudselt Eesti arengut toetava kodakondsus, rände- ja identiteedihalduse programmis kirjeldatud valdkondade poliitikate kujundamist ja elluviimist.

Statistikaameti rahvastikuproгноosi alusel väheneb seniste trendide jätkumisel Eesti rahvaarv järgmise ligi 30 aasta jooksul 44 087 inimese võrra ning 2050. aastal elab selle järgi Eestis 1 278 110 inimest³. Lisaks vähenemisele on suundumuseks ka rahvastiku vananemine. Statistikaameti põhiproгноosile lisaks on koostatud mitu alternatiivset proгноosi, samuti on vaja arvestada Ukraina sõjapõgenikega seotud suundumustega, kuivõrd sõjapõgenike võimalik Eestisse elama asumine lükkab küll rahvastiku vähenemist edasi, aga ei hoia seda ära.⁴

Tööealiste osakaal rahvastikus väheneb. Järgmise kümne aasta proгноositud tööjõuvajadus on suurem kui tööturule sisenev põlvkond suudab ära katta. Pensionile jääjate asendamiseks ja uute ametikohtade täitmiseks on proгноosi kohaselt vaja aastas 18 000 inimest, samas kui tasemeõppest tööturule sisenejaid on alla 16 000. Puudujääk on suurem kõrgharidust eeldavates ametiala pearühmades, tippspetsialistide puhul on uue tööjõu vajadus ligi 50% suurem kui vastav pakkumine kõrgharidusõppest⁵. Sõjapõgenike sisseränne võib aidata tööealiste ja vanemaealiste suhtarvu parandada maksimaalselt kuni 2060. aastani ning siis mõju taandub.⁶ Vananemise tõttu väheneb ka Euroopa Liidu liikmesriikide rahvastik, mis toob kaasa vajaduse tööjõu kättesaadavuse suurendamiseks ning siin konkureerivad liikmesriigid nii teiste maailma riikide kui üksteisega.

Seega tuleb arvesse võtta, et kodakondsus- ja

rändepoliitika valdkondade seadusandlikku ja poliitilist keskkonda mõjutavad otseselt nii Vabariigi Valitsuse (sh valimistsükli) ja Euroopa Liidu prioriteedid (sh valimistsükli) liikmesriikides kui ka EL-i institutsioonides), kui ka Eesti, teiste EL riikide ja Eesti lähiriikide stabiilsus. Sisserände lähteriikide (eelkõige Aafrika ja Aasia, sh Lähis-Ida riikide) nõrk poliitiline stabiilsus ning majanduslik olukord, samuti sõjalised konfliktid, looduskeskkonna elamiskõlblikkuse vähenemine, riikide vaheline konkurents loodusressursside (vesi, viljakas maa) pärast ja looduskatastroofide sagedamine mõjutavad nii rändevoogusid kui lähte-, transiit- ja vastuvõtivate riikide poliitika. Rändetrendidele, sh sellele millise profiiliga inimesed rändavad ja millist tuge nad sihtriikides vajavad, avaldavad otsest mõju ka rahvaarvu ja noorte osakaalu kasv paljudes riikides, eeskätt Aafrika ja Aasia riikides.

Isikut tõendavate dokumentide ja identiteedihaldusvaldkonda mõjutavad ülemaailmsed trendid, nagu internetiühenduse ning mobiilside kättesaadavuse ja kasutamise kasv, tahvelarvutite ja nutiseadmete levik ning IKT kasutamise oskused ja võimalused (tehisintellekt, pilvetehnoloogia, suurandmed, plokiahela tehnoloogia), majanduse ja äritegevuse üleilmastumine, inimeste mobiilsus ja ränne. Sealhulgas on üha levinumad asukohast sõltumatud töökohad ning suurenev vajadus teha toiminguid e-keskkonnas, sh end digitaalselt autentida ja digitaalne allkiri anda. Teenuste üldist pakkumist mõjutab Euroopa ühtne digiturg. Kuritegevuse surve, sealhulgas küberkuritegevuse kasv⁷ ning selle ja identiteedivarguste levik maailmas, loovad aga vajaduse tagada turvalised tehnoloogilised lahendused, toimetulek võimalike ohtude ja riskidega ning tõsikindel identiteedihaldus.

Samuti tuleb isikut tõendavate dokumentide ja identiteedihaldusvaldkonna poliitikakujundamises

³ Statistikaamet. Veebis kättesaadav aadressil <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/rahvastik/rahvastikuproгноos>. Lisaks põhiproгноosile on analüüsitud ka kolme täiendavat proгноosi.

⁴ Vene-Ukraina sõja pikaajalised mõjud Eestile. Raport 2022. Arenguseire Keskus. Veebis kättesaadav aadressil https://arenguseire.ee/wp-content/uploads/2022/06/2022_vene-ukraina-soja-moju-estile_raport.pdf

⁵ OSKA üldproгноos 2022–2031. Ülevaade Eesti tööturu olukorrast, tööjõuvajadusest ning sellest tulenevast koolitusvajadusest. Veebis kättesaadav aadressil <https://oska.kutsekoda.ee/wp-content/uploads/2023/02/OSKA-Uldproгноos-2022-2031.pdf>

⁶ Samas.

⁷ McAfee ja Washingtoni Strateegiliste ja Rahvusvaheliste Uuringute Keskuse (CSIS) koostatud raportis on leitud, et küberrünnakute põhjustatud kulu on alates 2014. aastast kasvanud. Toona hinnati kahjudeks 445 miljardit dollarit aastas. Praegu läheb üle kogu maailma see maksmaks 600 miljardit dollarit aastas. Küberintsendidest teatamise arv on järsult kasvanud ka Eestis.

arvestada rahvusvaheliste, sh EL-i kohustustega (näiteks e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste ehk eIDAS määrus). Poliitika-kujundamisega luuakse aluspõhimõtted, kohustused ja tingimused ülepiiriliste e-teenuste kasutamiseks ja digitaalalkirja tunnustamiseks ning vastavus rahvusvaheliste standarditele ja normidele. Nii Eesti isikut tõendavate dokumentide kasutajate kui ka e-riigi ja selle süsteemis olevate andmebaaside (sh on üks vanemaid andmebaase Eesti rahvastikuregister) seisukohalt on oluline, et viimase kümne aasta jooksul muutunud ja jätkuvalt muutumas ootused ja nõudlus igapäevatoimetuste tegemiseks mugavate ja kliendisõbralike e-kanalite kaudu.

Eestis kasutatakse elektroonset ID-d harukordselt palju, mis muudab igapäevase asjaajamise oluliselt lihtsamaks⁸, aga teisalt tekitab surve erinevate süsteemide (isikut tõendavate dokumentide väljandmine, identiteedihaldus, sh amortiseerunud ja iganenud andmebaasid) toimimise tagamiseks⁹, kuivõrd ilma digitaalset dokumenti kasutamata oleks riigi erinevate valdkondade toimimine ohus, kui mitte võimatu.

Rände protsessid ja identiteedihaldusega seotud arengusuundumused on ülemaailmsed ja seetõttu on programmi üks väljakutseid saavutada eesmärgid pidevalt muutuv keskkonnas, arvestades maailmas, EL-is ja Eestis toimuvat. Paljud programmis kokkulepitud tegevused on jätkutegevused „[Siseturvalisuse arengukavast 2015–2020](#)“, üha olulisem on vajadus ja soov leida innovaatilisi ja kliendikeskseid lähenemisi, et soodustada kvalifitseeritud spetsialistide sisserännet, luua olemasolevate ja uute siseturvalisuse valdkonna andmebaaside koostalitlusvõime kui ka arendada ja ajakohastada IKT valdkonda. Kõik see on vajalik, et toetada seadusliku rände menetlusi, optimeerida menetluskoormust, tagada e-riigi jätkusuutlikkus, pakkuda kliendikesksemaid teenuseid, kuid ka selleks, et ennetada ja avastada ebaseadusliku rände juhtusid ning tagada avalik kord ja julgeolek.

Ränne

Eesti sisserändepoliitika põhieesmärk on soodustada nende välismaalaste Eestisse tulekut, kes annavad ühiskonnale kõrget lisandväärtust ning kelle siinviibimine on kooskõlas avalike huvide, EL-i

õiguse ja põhivabadustega. Teiseks on vaja ära hoida rändega kaasnevaid võimalikke ohte, sh ebaseaduslikku rännet ja korraldada riigis seadusliku aluseta viibivate välismaalaste kiire tagasi saatmine, et tagada turvalisus, avalik kord ja riigi julgeolek.

Majanduses viimastel aastatel toimunud muutused: ekspordi osatähtsus ettevõtluses on senisest suurem, kvalifitseeritud töötajaid eeldavate töökohtade arv on kasvanud ning riigi eesmärk suurendada konkurentsivõimeliste, lisandväärtust loovate ning teadus- ja arendustegevusel põhinevate ettevõtete osakaalu, on tinginud suurema nõudluse kõrgelt kvalifitseeritud välistöajõu järele. Kui tööjõupuudust on teatud määral võimalik leevendada tootmisprotsesside automatiseerimise ja mehhaniseerimisega, ei ole ainuüksi töörollide ümber vaatamine ja kõrge tööhõive piisav lahendus, arvestades, et tööealiste elanike arv väheneb ka edaspidi.

Järgmiste aastate oluline märksõna on ka **tööjõu mobiilsus**. Kvalifitseeritud tööjõud on järjest mobiilsem ja nende ränne ei toimi klassikalisel punktist A punkti B põhimõttel. Traditsioonilised töötamise reeglid ei pruugi tööjõu mobiilsusele vastata. Kuna kvalifitseeritud töötajate pärast konkureerivad kõik maailma riigid, peab Eesti leidma viise neid siia meelitada. Eri tasanditel võetud sammud on suurendanud Eesti atraktiivsust tippspetsialistide silmis ning parandanud nende võimalusi Eestisse elama ja tööle asuda. Muutused maailmas ja tööturul on tinginud olukorra, kus kehtiv regulatsioon seab tippspetsialistide meelitamisele ning nende siin hoidmisele olulised piirangud. Tasakaalustamiseks Eesti rahvaarvu vähenemist, tuleb soodustada ka Eesti majandusele kõrget lisandväärtust loovate välismaalaste, nagu tehnikateaduste spetsialistide, ettevõtlusega tegelevate e-residentide ja investorite Eestisse elama asumist. Peale tippspetsialistide on suurenenud Eestis vajadus ka suurt lisandväärtust loova oskustööjõu järele. Neid võib olla vaja nii hooajaliselt kui ka püsivalt. Samaaegselt tuleb aga tagada Eesti tööjõuturu jätkusuutlikkus ja konkurentsivõime ning vältida tuleb välismaise odavtööjõu massilist ärakasutamist. Töörändega kaasneb pereränne ja tegelema peab ka Eestisse rändava spetsialisti pereliikme integreerimisega

⁸ Nii kodanikud kui ka ettevõtjad leiavad, et avalikud e-teenused aitavad neil säästa raha ja aega ning avalike teenustega ollakse üldiselt rahul. 2012. aastal väljendas e-teenustega rahulolu 76% ettevõtjatest ja 67% kodanikest

⁹ Elektrooniline isikutuvastus ning digitaalalkirja andmine on elutähtis teenus (hädaolukorra seaduse § 36, lõige 1 punkt 8).

ühiskonnaellu ja tööturule. Samuti on oluline kaasata tööjõuturule Eestisse jõudnud Ukraina sõjapõgenikud, et tagada nende majanduslik toimetulek Eestis elamise ajal. Nende teemade edendamisel on mh oluline, et „Sidusa Eesti arengukava 2030“ elluviimisel tegeletakse kohanemise toetamisega, mis on vajalik nii lühikest kui pikka aega Eestis viibivate sisserändajate puhul. Pikemaks ajaks Eestisse elama asujate puhul on tarvis senisest enam läbi mõelda süsteemsed lõimumistegevused, sest nad mõjutavad Eesti püsielanikkonna koosseisu pikemas perspektiivis. Teistest enam peab tähelepanu pöörama nendele sisserändajatele, kelle tugistruktuurid Eestisse saabumisel on nõrgemad, näiteks pererändega saabujad. Oluline on kaasata tööjõuturule needki inimesed, kes on Eestis omandanud kõrghariduse ning seetõttu juba enne tööle asumist teatud määral kohanenud ja ühiskonda lõimunud. Lisaks eelnevale peab arvestama ka järjest suureneva välismaal elavate Eesti kodanike tagasipöördumisega¹⁰.

Eesti inimeste vastuvõtlikkus sisserändesse on mitmesuguste hirmude ja eelarvamuste tõttu vähene, mistõttu on muutunud keeruliseks soodustada nii välismaiste tippspetsialistide värbamist, erinevate sisserände rühmade saabumist ning rahvusvahelise kaitse saajate vastuvõtmist ja korraldada nende kohalikesse omavalitsuse üksustesse elama asumist. Vastuvõtva ühiskonna avatus sisserändajate suhtes mõjutab aga oluliselt kvalifitseeritud välisspetsialistide soovi siia elama asuda. Samuti on avatud suhtumisega ühiskondades uussisserändajatel kergem kohaneda ja lõimuda ning pingete tekkimise risk ühiskonna eri gruppide vahel on väiksem¹¹.

Rahvusvahelise kaitse taotlejad ja saajad

Aastate lõikes on Eestis rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate arv püsinud madalana. Aastas esitas kaitse keskmiselt ligi 100 inimest ning aasta jooksul anti kaitse ligi 50 inimesele.

Tulenevalt 24.02.2022 alanud Venemaa sõjast Ukraina vastu, võttis Euroopa Nõukogu 04.03.2022 vastu otsuse rakendada ajutise kaitse direktiivi. 09.03.2022 jõustus Vabariigi Valitsuse korraldus, mille alusel saavad sõja eest Eestisse tulnud

Ukraina kodanikud, pagulased ja nende pereliikmed taotlema ajutist kaitset Eestis. 19.09.2023 avaldas Euroopa Liidu Komisjon ettepaneku nõukogu otsuseks pikendada ajutise kaitse direktiivi kohaldamist kuni 04.03.2025. 28.04.2024 andmete seisuga on Eestisse saabunud ligi 159 194 ukraina sõjapõgenikku. 28.04.2024 andmetel on ajutise kaitse elamisloa taotluse Eestis esitanud üle 52 436 inimese ning sama elamisloa pikendamise taotluse enam kui 50 902 inimest. Kehtiv elamisloa ajutise kaitse alusel on 30 950 ukrainlasel ning rahvusvahelise kaitse alusel ligi 6000 ukrainlast. Rahvusvahelise kaitse taotlusi on alates 24.02.2022-28.04.2024 esitatud Eestis kokku 7 447 inimest. 2022. aastal esitas kaitse taotluse 2940 inimest, 2023. aastal 3 980 ja 30.04.2024 seisuga 546 inimest. Rahvusvaheline kaitse on antud 2022. aastal 2106 inimesele, 2023. aastal 3917 ja 30.04.2024 seisuga 573 inimesele. Seega on oluliselt suurenenud nende inimeste hulk, kellele on pärast Eestisse jõudmist vaja pikaajalisi süsteemseid kohanemist ja sotsiaalmajanduslikku lõimumist toetavaid teenuseid (sh eelkõige elukohta), mis arvestavad rahvusvahelise kaitse saanute eripärsid ja aitavad Eestis iseseisvalt toime tulla. Kohanemist puudutavat käsitletakse „Sidusa Eesti arengukava 2030“ dokumendis ja selle elluviimiseks suunatud programmides.

Rahvusvahelise kaitse taotlejate ja selle saanud inimeste arvu järsk suurenemine ning esmakordne ajutise kaitse direktiivi rakendamine on olnud uus kogemus Eesti riigile ja ühiskonnale. Kuna järgmise kümne aasta prognoos näitab, et nii nagu mujal Euroopas, suureneb lisaks rahvusvahelise kaitse taotlejate arvule ning erinevatele võimalikele ümberasustamise ja -paigutamise üleskutsetele, ka haavatavate inimeste hulk nii kaitse taotlejate kui ka selle saajate hulgas. Samuti mitmekesisustab sisserändajate profiil, mistõttu tuleb ka edaspidi olla valmis järgmisteks tegevusteks:

1. tagada menetluste väga hea kvaliteet ja efektiivsus, avalik kord, julgeolek ning Eesti valmisolek täita EL-i ja rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi, muu hulgas avastada võimalikke varjupaigasüsteemi väärkasutamise juhtumeid tava- ning suurenenud rändesurve olukorras.

¹⁰ Kohanemise, lõimumise ja tagasipöördumise teemasid käsitletakse praegu koostamisel olevas arengukavas „Rahvastik ja sidus ühiskond“. Eestisse tagasipöördujate teemaga tegeletakse Eestis praegu rahvuskaaslaste programmi raames. „Rahvuskaaslaste programm 2014–2020“

on veebis kättesaadav aadressil https://www.hm.ee/sites/default/files/rahvuskaaslaste_programm_2014_2020.pdf (30.05.2019).

¹¹ Kohanemist ja lõimumist käsitletakse „Sidusa Eesti arengukavas 2030“.

2. tagada rahvusvahelise kaitse taotlejatele ja saajatele vajalikud vastuvõtutingimused tavaning suurenenud rändesurve olukorras, et toetada nende iseseisvat toimetulekut, kohanemist, lõimumist. Sh kindlustada lastele kohustuslik kooliharidus, toetada rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate panustamist Eesti ühiskonda, pakkuda täiskasvanutele tööks vajalikku kutse omandamist ning toetada töö leidmist, vältimaks territoriaalselt isoleeritud kogukondade tekkimist. Neid tegevusi käsitletakse täpsemini arengukavas „Sidusa Eesti arengukava 2030“.

Oluline on parandada valmisolekut ja toimetulekut ootamatult suurenenud rändesurvega Eestis ja võtta EL-i ühtse varjupaigasüsteemi reform üle Eesti õigusesse.

Ebaseadusliku rände tõkestamine

Eesti ühiskonda panustavate inimeste sisserände tingimuste lihtsustamise kõrval on viimastel aastatel suurenenud oht välismaalaste ebaseaduslikuks Eestisse sisenemiseks, sealhulgas rände instrumentaliseerimiseks, viisade ja elamislubade väärkasutamiseks ning siin ebaseaduslikuks töötamiseks. Suurenenud nõudlus välistööjõu järele on kaasa toonud üha rohkem välismaalaste tööalase ärakasutamise juhtumeid, mis varieeruvad kergematest ekspluateerimise vormidest inimkaubanduseni sunniviisilise töö eesmärgil. Seega on oluline takistada seaduslike rände reeglite eiramist ning jätkata ebaseadusliku töötamise ennetamiseks ja tõkestamiseks vajalike tegevuste elluviimisega.

Tõhus migratsioonijärevalve (sh välismaalaste ebaseadusliku töötamise ennetamine) eeldab usalduslikke partnerlussuhteid isikutega, kes peavad kontrollima välismaalase riigis viibimise seaduslikkust, ning teiste riikidega, kust välismaalane võib Eestisse saabuda. Tähtis on motiveerida välismaalastega kokkupuutuvaid partnereid ja teisi riike koostööle, et leida ühiselt lahendused teabevahetuse ja teadlikkuse suurendamiseks.

Ebaseaduslikku rännet mõjutab tagasisaatmispoliitika tõhusus. Tagasisaatmine on üldjuhul eri menetluste (nt kriminaalmenetluse, elamisloamenetluse, rahvusvahelise kaitse menetluse)

lõppaste. Kui aeg välismaalase viibimisõiguse lõpetamise ning reaalse tagasisaatmise vahel venib pikaks, on praktikas keerukam tagasisaatmisotsuseid täide viia. Seetõttu tuleb leida viisid riigis seadusliku aluseta viibivate välismaalaste kiireks lahkumiseks, selle tõhustamisele aitavad kaasa infosüsteemide koostalitlusvõime arendamine tõsikindlaks isikutuvastuseks ning aktiivne välissuhtlus ja koostöö teiste riikidega.

Kodakondsus

Kodakondsuse kaudu määratakse kindlaks isiku õiguste ja kohustuste ulatus ning tema seos kindla riigiga. Igal riigil on suveräänne õigus kujundada oma kodakondsuspoliitikat ja otsustada, milliseid isikuid ja mis tingimustel ta oma kodanikeks peab.

Kuna kodakondsus on suurim hüve, mida riik saab isikule anda, on riik kehtestanud enne selle andmist kohustuse kontrollida kodakondsust taotleva isiku õiguskuulekust. Seetõttu on kodakondsuspoliitikal tähtis roll siseturvalisuse ja -julgeoleku tagamisel.

Eesti Vabariigi põhiseaduse kohaselt on Eesti iseseisev ja sõltumatu demokraatlik vabariik, kus kõrgeim riigivõimu kandja on rahvas ehk Eesti Vabariigi kodanikud. Seega on kodanike olemasolu riigi toimimise ja laiemalt ka ühiskonna turvalisuse tugisammas. Demokraatlikku riigi identiteeti toetava kodakondsuspoliitika põhiküsimus on soodustada nii seadusandlike kui ka pehmete meetmetega (tunnustamine, keeleõpe, sh keeleõppe lepingud, kodanikuharidus) kodakondsuse taotlemist ja selle väärtustamist.

Lisaks eelnevale on siseturvalisuse tagamisel oluline siduda kodakondsusega pikaajalise elaniku elamisloaga Eesti elanikud Eesti riigi ja ühiskonnaga. Määratlemata kodakondsusega inimeste arv küll väheneb aasta-aastalt, kuid see suundumus on viimastel aastatel aeglustunud¹². Uuringud¹³ näitavad, et üheks põhjuseks on asjaolu, et Eesti kodakondsuse puudumine ei takista reisimist ega Eestis elamist. Samuti on Eesti kodakondsuse mittetaotlemise põhjustena toodud välja soovi säilitada teise riigi kodakondsus, seda mainivad peaausjalikult Venemaa kodanikud. Kolmandana nimetatakse soovi lihtsamalt külastada Venemaad (peamiselt määratlemata kodakondsusega).

¹² 2010. aasta 1. jaanuaril moodustasid määratlemata kodakondsusega isikud rahvastikuregistri andmetel Eesti elanike arvust 7,4%, 2024. aasta 1. jaanuaril moodustasid nad Eesti elanikest 4,5%. Samas kui 2010. a oli määratlemata

kodakondsusega isikuid taotlejate hulgas 85%, siis 2023. a oli neid 17,6%.

¹³ Veebis kättesaadav aadressil <https://www.kul.ee/EIM2023>

Määratlemata kodakondsusega isikute arvu vähendamisel on väljakutseks ka asjaolu, et määratlemata kodakondsusega isikud elavad kindlates piirkondades (Tallinn 50% ja Ida-Virumaa 28%) ja nende suhtlus eestlastega on piiratud ja vähene. Nii on määratlemata kodakondsusega isikute arvu vähendamiseks mõeldud tegevused suuresti kajastatud arengukavas „Sidusa Eesti arengukava 2030“.

Üsna suur hulk määratlemata kodakondsusega inimesi on keskealised ja vanemad inimesed, kelle motivatsiooni kodakondsust taotleda on keerulisem tõsta kui nooremaealistel. Peale nende on olemas kriminaalkorras karistatud isikuid, kes üldjuhul kodakondsust ei saa.

Määratlemata kodakondsusega isikute arvu vähendamiseks on olulisim pöörata süsteemselt tähelepanu põhjustele, mis piiravad Eesti kodakondsuse taotlemist. Ennekoike on vaja:

1. teadvustada kodakondsusega kaasnevaid hüvesid ja võimalusi;
2. luua enam keeleõppevõimalusi ja sellega parandada mittekodanike eesti keele oskust;
3. luua võimalusi eesti keelt ja muid keeli kõnelevate inimeste omavaheliseks suhtluseks;
4. tõhusa teavitustööga lükata ümber kodakondsuse taotlemisega seotud müüte ja levitada edulugusid.

Identiteedihaldus

Eesti e-riigi üheks alustalaks on isikut tõendavate dokumentide seaduse (ITDS) alusel väljaantavad elektrooniliste funktsioonidega isikut tõendavad dokumendid (eID), millel on oluline tähtsus nii riigisiselset (e-teenuste kasutamisel ja digiallkirjastamisel) kui ka rahvusvaheliselt tagamaks eduka e-riigi kuvandi jätkusuutlikkust. Eestis on 31.03.2024 seisuga kasutusel 1 323 322 ID-kaarti ja 81 001 Digi-ID-d.

Identiteedihalduspoliitika¹⁴ elluviimiseks on oluline arendada tõsikindla füüsilise isiku tuvastamise ning isikule identiteedi loomise ja hilisemat isiku tuvastamise ning isikusamasuse kontrollimise protsessi, mis on usaldusväärse isikut tõendava dokumendi väljaandmise protsessi alus. Selle tagamiseks tuleb

kasutusele võtta uuenduslikud turvalised tehnoloogilised lahendused, sh biomeetriaal põhineva isikutuvastamise ja isikusamasuse automatiseeritud kontroll¹⁵, et vältida topeltdentiteetide teket ja identiteedivargusi.

Väga suurel määral mõjutab identiteedihalduspoliitika valdkonda selles vallas tehtav rahvusvaheline koostöö. eID arendamisel tuleb arvestada turvaliste tehnoloogiliste lahenduste pideva ja kiire arenguga, Euroopa ühtse digituruga ning rahvusvaheliste standardite ja Euroopa Liidu regulatsioonidega. Näiteks on eIDAS-e määruses¹⁶ sätestatud avalikule sektorile kohustus piiriülelset tunnustada teiste liikmesriikide digitaalallkirju ning autentimiseks omadustelt samaväärseid ja üksteisele teada antud eID skeeme.

Tõsikindla isikutuvastamise ja isikusamasuse kontrollimise ning eID vahendite arendamise kõrval tuleb tagada ka dokumentide füüsiline võltsimiskindlus ja turvalisus ning digitaalsete isikut tõendavate dokumentide kasutamiseks vajaliku tarkvara¹⁷ jätkusuutlik ärimudel ja turvalisus, sh valmisolek ja tegevusplaanid erinevate ohu- ja riskiolukordade puhuks. Eesti isikut tõendavad dokumendid peavad olema turvalised ning vastama ICAO¹⁸ standarditele ja rahvusvahelistele nõuetele. Samuti peab arvestama sellega, et isikut tõendavate dokumentide taotlemine ja kätte saamine oleks kasutajasõbralik ja mugav arendades selleks e-taotlemise lahendusi ja laiendades väljastamise võimalusi. Oluline on, et identiteedihalduse ja isikut tõendavate dokumentidega, sh nende elektroonilise osaga seotud baassüsteemid ei sõltuks ühe eksperdi või tarnija teadmistest ja oskustest, mõeldes näiteks 2017. aastal avastatud ID-kaartide, elamisloakaarti- ja e-residendi digi-ID-de turvariskile. Turvalisuse tagamiseks ja kuritegevuse ennetamiseks on vaja teha tõhusat järelevalvet digitaalse identiteedi kasutamise üle, analüüsida sellega seonduvaid riske ja need maandada. Identiteedihalduse valdkonna kõrge standardi hoidmiseks peab olema kursis tehnoloogia arenguga maailmas, õppima parimatest praktikatest ning panustama inimeste koolitamisega ja arendamisega.

¹⁴ Identiteedihalduspoliitikana käsitatakse isikutuvastamise ja isikusamasuse kontrollimise lähtekohti nii füüsilises kui elektroonilises keskkonnas.

¹⁵ ABIS rakendamine üks-ühele- ja üks-mitmele biomeetria võrdluse loomiseks (sõrmejäljed, näobiomeetria).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuni 2014. a määruse (EL) nr 910/2014 „e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93 EÜ“ (ET 28.08.2014 L 257/73).

¹⁷ Kiip, kiibirakendus ja selle kasutamiseks vajalik baastarkvara.

¹⁸ Rahvusvaheline Tsiviillennunduse Organisatsioon.

3. OLULISEMAD VÄLJAKUTSED JA PRIORITEETSED TEGEVUSED AASTATEL 2025–2028¹⁹

Prioriteetne tegevussuund	Seadusliku rände õiguskeskkonna muutmine ning Euroopa Liidu varjupaiga ja rändehalduse õigusliku reformi rakendamine
Miks oluline, milles seisneb väljakutse?	Eesti ühiskonda panustavate inimeste sisserände soodustamise kõrval on viimastel aastatel suurenenud oht riigi siseturvalisusele ja julgeolekule, välismaalaste ebaseaduslikuks Eestisse sisenemiseks, sealhulgas rände instrumentaliseerimiseks, viisade ja elamislubade väärkasutamiseks ning siin ebaseaduslikuks töötamiseks.
Olulised tegevused aastatel 2025–2028	<ul style="list-style-type: none"> • Analüüsitakse seadusliku rände õiguskeskkonda ja tehakse muudatusi, et lahendada regulatsiooni kitsaskohad, toetada talentide ja investeringute jõudmist Eestisse, pöörates samas tähelepanu rände väärkasutuse ennetamisele ja tõkestamisele ning julgeolekuriskide maandamisele, ning tagatakse tõhusad menetlused. • Rakendatakse Euroopa Liidu varjupaiga ja rändehalduse õigustiku reformi ning tagatakse toimetulek suurenenud rändesurvega tulenevalt geopoliitilisest olukorrast. • Arendatakse ja rakendatakse rändemenetlusi toetavaid andmebaase (näiteks elamislubade- ja töölubade register, lühiajalise töötamise andmekogu, viisaregister, rahvusvahelise kaitse andmise andmekogu, migratsioonijärelevalve andmekogu), et vähendada halduskoormust taotlejatele ja menetlejatele, suurendada kasutajasõbralikkust ja automatiseeritust ning tõhustada riikliku järelevalve teostamist ja riskide ennetamist.
Prioriteetne tegevussuund	Riiklike dokumentide sertifitseerimis- ja usaldusteenuse toimepidevuse tagamine
Miks oluline, milles seisneb väljakutse?	Hetkel pakub riigile kõikide riiklike dokumentide (mobiil-ID ja ID-1 formaadis dokumendid) sertifitseerimis- ja usaldusteenust üks ettevõtte. Möödunud ID kriis tõi välja, et teenus peaks olema toimepidevuse tagamiseks riigi poolt dubleeritud või teenus tagatud mitme osapoole kaudu.
Olulised tegevused 2025. aastal	<ul style="list-style-type: none"> • Alternatiivse sertifitseerimisteenuse kasutusele võtmine usaldusteenuse osutamiseks.
Prioriteetne tegevussuund	E-residentide digi-ID väljastamise parandamine ja riskide maandamine
Miks oluline, milles seisneb väljakutse?	E-residentide digi-ID väljastamiseks kuluv aeg on liiga pikk ja protsess pole kasutajasõbralik. Paindlikum väljastamise protsess ei tohi teisalt kaasa tuua riskide suurenemist.
Olulised tegevused aastatel 2025–2028	E-residentidele tagatakse kaardivaba digi-ID ja korduval taotlemisel kontaktivaba väljastus. Tõhustatakse taustakontrolli taotlemisel ja järelevalvemenetlust.

¹⁹ Peatükis nimetatud olulisemad **väljakutsed** on valik olulisimast lahendamist vajavatest probleemidest ja/või enam tähelepanu vajavatest võimalustest, millega on kavas järgmisel neljal aastal eelisjärjekorras tegeleda. Peatükis loetletud **olulisemad tegevused** on järgmise nelja aasta prioriteetsemad ning olulisima mõjuga (arendus)tegevused ja muutused, samuti olulise finantsmõjuga tegevused.

PROGRAMMI TEGEVUSED

Programmi tegevused on suunatud kodakondsuspoliitika, välismaalaste Eestisse elama asumise ja Eestis ajutise viibimise poliitika, varjupaigapoliitika, migratsioonijärelevalve ja tagasisaatmispoliitika kujundamisele ja elluviimisele. Samuti käsitletakse programmis rahvastikuhalduse seisukohalt põhitähtsusega identiteedihaldus- ning isikut tõendavate dokumentide poliitika kujundamist ja elluviimist.

Programmi tegevus
1:

Rände- ja
kodakondsus-
poliitika kujundamine
ning elluviimine

Programmi tegevus
2:

Migratsiooni-
järelevalve

Programmi tegevus
3:

Isikute tõsikindel
tuvastamine ja
dokumentide välja
andmine

Programmi tegevus 1. Rände- ja kodakondsuspoliitika kujundamine ning elluviimine

Eesmärk

Rändepoliitika arvestab Eesti arenguvajadustega ning Eesti kodakondsus on väärtustatud. Rände- ja kodakondsuspoliitika on suunatud rahvuse ja riigi kestlikkusele, avaliku korra ning riigi julgeoleku tagamisele. Toetutakse kaasaegsetele ja innovaatilistele lahendustele, mis tagavad kliendikesksed teenused ning tõhusa eel- ja järelkontrolli.

Mõõdikud

	2021 (tegelik)	2022 (tegelik)	2023 (tegelik)	2024	2025	2026	2027	2028	Allikas
Eesti kodakondsuse taotlemiseks mõeldud keeleõppelepingu sõlminud ja selle täitnud isikute arv	> 300 (177/20)	> 500 (136/82)	> 500 (505/83)	> 250	> 250	> 250	> 300	> 300	SKA (2021. veebruarist INSA)
Eesti kodakondsuse saanud isikute arv	> 764 (1008)	> 764 (787)	> 840 (1074)	> 840	> 840	> 840	> 840	> 840	PPA
E-teenuste osakaal rändemenetlusest				Alg- ja sihttasemed selguvad 2024. aasta jooksul				> 77%	PPA

Programmi tegevuse sisu kirjeldus

Programmi tegevuse maksumuses kajastavad oma teenuste prognoositavat kulu Politsei- ja Piirivalveamet, Siseministeerium ja Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus. Programmi tegevuse eesmärgi saavutamiseks järgmisi teenuseid: rändepoliitika kujundamine, kodakondsuspoliitika kujundamine, Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (2014–2020) vastutava asutuse ülesannete (2021–2027) täitmine (AMIF), õigusliku staatuse määramise teenus, viisateenus, rahvusvahelise kaitse määramise teenus.

Eesti rändepoliitikat kujundatakse teadmispõhiselt ja paindlikult ning kooskõlas teiste poliitikavaldkondade eesmärkidega, Eesti arenguvajadustega ja lähtudes rahvusvahelistest kohustustest. Tegeletakse rände väärkasutuse ennetamise ja tõkestamisega ning rändega kaasnevate riskide maandamisega. Eesmärgi saavutamiseks viiakse tegevusi ellu neljas kitsamas valdkonnas: Eesti arenguvajadustest lähtuva tasakaalustatud rändepoliitika kujundamine ning selle tõhus ja kliendikeskne elluviimine, Eestist kui sihtriigist ja Eesti sisserändepoliitikast teadlikkuse suurendamine rahvusvahelise kaitse menetlemine, rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate vastuvõtusüsteemi arendamine.

Tasakaalustatud kodakondsuspoliitikaga aidatakse kaasa, et Eesti kodakondsus on väärtustatud ja kodakondsuspoliitika lähtub Eesti Vabariigi põhiseadusest, aitab kaasa rahvusriigi säilimisele ning avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamisele. Keskendutakse Eesti kodakondsuse saamise valmiduse suurendamise ja kodanikustaatus väärtustamisega seotud tegevuste edendamisele.

Olulisemad arendusülesanded ja lähtekohad teenuste planeerimiseks

Eesti arenguvajadustest lähtuva tasakaalustatud sisserändepoliitika kujundamine

Sisu kirjeldus

Koostöös partneritega on kujundatud ja rakendatud teadmispõhised, tasakaalustatud ja paindlikud sisserändepoliitika meetmed, mis vastavad Eesti arenguvajadustele, on kooskõlas EL õigusega ning aitavad ära hoida seadusliku viibimise võimaluste väärkasutust, tagada avalikku korda ja julgeolekut.

Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, PPA, KAPO, MKM, SOM, SOM SKA, Terviseamet, VÄM, HTM, RAM, KUM, EAS, Startup Estonia, WIE, töötajate, tööandjate katus-organisatsioonid, õppeasutused jm välismaalastega kokku puutuvad esindusorganisatsioonid

Vahendid: RE, välisvahendid

Olulisemad arendusülesanded	Vastutaja	Seotud pool	Aasta	Vahendid	Programm, kus planeeritakse ²⁰
1.1. Koostöös partneritega ning tuginedes kvaliteetsetele prognoosidele ja analüüsidele, on koostatud õigusaktide eelnõud seadusliku rändemenetluste tõhustamiseks, kvaliteedi tõstmiseks ning kliendikeskse lähenemise tagamiseks.	SIM	PPA, SMIT, MKM, SOM, HTM, RAM, KUM, VÄM, KAPO, Startup Estonia, WIE, sotsiaalpartnerid	2024–2028	RE, lisavajadus, välisvahendid	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“, teiste tulemusvaldkondade seonduvad programmid
1.2. Seadusliku rände menetluste tõhustamiseks, kvaliteedi- ja toimepidevuse tõstmiseks ning kliendikeskse lähenemise tagamiseks on loodud uusi ja täiendatud olemasolevaid IKT lahendusi (projekt RIS, riikliku viisaregistri arendused sh EL VIS arendustega seoses ja EL ühtse taotlusplatvormiga liidestumiseks).	PPA, SMIT	SIM, VÄM, KAPO, SOM, MTA	2024–2028	RE, lisavajadus, Euroopa Regionaalarengu Fond (ehk SF), piirihalduse ja viisapoliitika rahastu jm välisvahendid	sama
1.3. Välja on töötatud ja rakendatud riskiprofiilipõhine seadusliku rände menetlus.	PPA	SIM, KAPO, SMIT	2024–2028	RE, lisavajadus, välisvahendid	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“

²⁰ Need on arengudokumendid, mille raames selle programmi elluviimist toetavad tegevused ja raha planeeritakse. Märgitud on vaid need teistes arengudokumentides planeeritavad alatulemused, mille saavutamata jätmisel jääksid siinse programmi eesmärgid saavutamata, ja mille puhul on seetõttu vaja teha enam koostööd.

Eestist kui sihtriigist ja Eesti sisserändepoliitikast teadlikkuse suurendamine²¹

Sisu kirjeldus					
Koostöös partneritega on suurendatud teadlikkust Eestist kui atraktiivsest kvalifitseeritud tööjõu sihtriigist ning Eestisse saabumise ja siin elamise tingimustest ning võimalustest.		Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, PPA, MKM, EAS, WIE, Startup Estonia, SA Archimedes, VÄM, HTM, INSA			
Vahendid: RE, välisvahendid					
Olulisemad arendusülesanded	Vastutaja	Seotud pool	Aasta	Vahendid	Programm, kus planeeritakse
1.4. Loodud ja rakendatud on rändeprotsessi kõiki etappe hõlmav professionaalne nõustamissüsteem, millega suurendatakse välismaalaste ja kutsujate (sh tööandjate ja õppeasutuste) teadlikkust ja toetatakse menetlusprotsessides osalemist.	PPA	SIM	2024–2028	AMIF/RE	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“
Teised programmi alusel planeeritud arendusülesanded on kajastatud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi 2021–2027 rakenduskavas ja meetme 2.1 toetuse andmise tingimustes.					

Rahvusvahelise kaitse menetlemine

Sisu kirjeldus	
<p>Tagatud on õiguspärane, tõhus ja kvaliteetne rahvusvahelise kaitse taotluste menetlus.</p> <p>Rahvusvahelise kaitse menetlusprotsesside tõhustamiseks ja kvaliteedi tõstmiseks:</p> <ul style="list-style-type: none"> analüüsitakse ja parendatakse menetlusprotsesse sh luuakse ja võetakse kasutusele menetluses osalevatele ametnikele koolituskavasid, juhiseid ja automaatseid tööprotsesse; tõhustatakse teabevahetust, parendatakse olemasolevaid, luuakse ja võetakse kasutusele uusi IKT lahendusi, tagatakse kasutajatugi ning tagatakse nende lahenduste jätkusuutlik haldamine (sh eelkõige rahvusvahelise kaitse andmise riiklik register RAKS ja Euroopa Liidu sõrmejälgede võrdlemise süsteemi EURODAC Eesti liides ESTODAC jt); tagatakse põhiõigused ja tugiteenused kinnipeetud taotlejatele. 	<p>Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, PPA, SOM, SOM SKA, KUM, HTM, JUM, kohtud ja erinevad sotsiaalpartnerid (taotlusvoorude võitjad)</p> <p>Vahendid: RE, lisavajadus, välisvahendid</p>

²¹ Regulaarne, selge, faktitõepne ja ühtne rände- ning lõimumisalane avalik kommunikatsioon on planeeritud „Sidusa Eesti arengukava 2030“ programmides.

Olulisemad arendusülesanded	Vastutaja	Seotud pool	Aasta	Vahendid	Programm, kus planeeritakse
1.5. Eestis on rakendatud Euroopa Liidu ülese varjupaigasüsteemi reformiga kaasnevad muudatused sh on vastu võetud uus rahvusvahelise kaitse andmise seadus ja vastavad rakendusaktid ning juhised.	SIM, PPA	SOM, SOM SKA, KUM, HTM, JUM	2024–2026	RE, muu täpsustub	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“, teiste tulemusvaldkondade seonduvad programmid

Muud programmi alusel planeeritud arendusülesanded on kajastatud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi 2021–2027 rakenduskavas ja meetme 1.1 toetuse andmise tingimustes.

Sisu kirjeldus

Tagatud on rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate hulgale ning keeleoskusele vastav tõlkesuutlikkus sh värvatakse ja koolitatakse tõlke ning võetakse kasutusele uusi IKT-lahendusi sh kaugtõlke kasutamiseks.

Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, PPA, SOM SKA, KUM, HTM, JUM, kohtud ja erinevad sotsiaalpartnerid (taotlusvoorude võitjad)

Vahendid: RE, lisavajadus, välisvahendid

Olulisemad arendusülesanded

Programmi alusel planeeritud arendusülesanded on kajastatud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi 2021–2027 rakenduskavas ja meetme 1.1 toetuse andmise tingimustes.

Sisu kirjeldus

Erapooletu, inimkeskse ja professionaalse nõustamisteenusega on tagatud rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate teadlikkust nende õigustest ja kohustustest sh arvestades inimeste vanust, haavatavusi ja erivajadusi ning vajalik tugi õiguste realiseerimiseks ja kohustuste täitmiseks.

Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, PPA, SOM, SOM SKA, KUM, HTM, JUM, kohtud ja erinevad sotsiaalpartnerid (taotlusvoorude võitjad)

Vahendid: RE, lisavajadus, välisvahendid

Olulisemad arendusülesanded	Vastutaja	Seotud pool	Aasta	Vahendid	Programm, kus planeeritakse
1.6. Loodud ja rakendatud on rände protsessi kõiki etappe hõlmav professionaalne nõustamissüsteem, millega suurendatakse varjupaigataotlejate teadlikkust ja toetatakse menetlusprotsessides osalemist.	PPA	SIM	2023–2027	RE/ AMIF/muud välisvahendid	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“

Muud programmi alusel planeeritud arendusülesanded on kajastatud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi 2021–2027 rakenduskavas ja meetme 1.1 toetuse andmise tingimustes.

Sisu kirjeldus

Tagatud on rahvusvahelise kaitse taotlejate ning saajate profiilide mitmekesisumisele ja hulgale vastav reageerimise ja analüüsivõimekus sh on värvatud ja koolitatud vajalik hulk rahvusvahelise kaitse valdkonna eksperte (sh massilise sissērände haldamise valdkonnas, päritoluriikide olukorra analüüsi ja juhiste ning haavatavuse hindamise ja lapsesõbralike menetlusvõtete valdkonnas, osalemine EL Varjupaigaameti formaatide töös).

Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, PPA, SOM, SOM SKA, KUM, HTM, JUM, kohtud ja erinevad sotsiaalpartnerid (taotlusvoorude võitjad)

Vahendid: RE, lisavajadus, välisvahendid

Olulisemad arendusülesanded	Vastutaja	Seotud pool	Aasta	Vahendid	Programm, kus planeeritakse
1.7. Loodud ja rakendatud on uus PPA massilise sissērände rahvusvahelise kaitse reservametnike kaasamise ja koolitamise süsteem.	PPA	SIM	2023–2027	RE/ AMIF/muud välisvahendid	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“

Muud programmi alusel planeeritud arendusülesanded on kajastatud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi 2021–2027 rakenduskavas ja meetme 1.1 toetuse andmise tingimustes.

Sisu kirjeldus

Tagatakse valmisolek toimetulekuks rändekriisidega sh eelkõige Euroopa Liidu solidaarsusalgatuste, ajutise kaitse, ümberasustamise ja -paigutamise tegevustes osalemiseks, kaasa arvatud menetlusvõimekuse tagamine välisriikides.

Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, PPA, SOM, SOM SKA, KUM, HTM, JUM, kohtud ja erinevad sotsiaalpartnerid (taotlusvoorude võitjad)

Vahendid: RE, lisavajadus, välisvahendid

Olulisemad arendusülesanded	Vastutaja	Seotud pool	Aasta	Vahendid	Programm, kus planeeritakse
<i>Programmis arendusülesandeid hetkel planeeritud ei ole, sisu kirjeldusest lähtuvalt viiakse vajalikke tegevusi ellu.</i>					

Rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate vastuvõtusüsteemi arendamine

Sisu kirjeldus					
Rahvusvahelise kaitse taotlejatele ja rahvusvahelise kaitse saajatele on tagatud vastuvõtutingimused ja toetavad teenused, lähtudes nende kultuurilisest, soolisest, usulisest, keelelisest jm taustast.		Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, PPA, SOM, SOM SKA, KUM, HTM, MKM, RAM, KOV-d erinevad sotsiaalpartnerid (taotlusvoorude võitjad)			
Vahendid: RE/lisavajadus, välisvahendid					
Olulisemad arendusülesanded	Vastutaja	Seotud pool	Aasta	Vahendid	Programm, kus planeeritakse
1.8. Rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate vastuvõtutingimused on tagatud ja arendatud võimekus täiendavateks majutuskohtadeks suurenenud rändesurve ja kriisi olukorras.	SOM SKA	SIM, SOM, PPA	2024–2026	RE/Varjupaiga, Rände- ja Integratsiooni fondi jm välisvahendid	„Sotsiaalhoolekande programm“
1.9. Tagatud on rahvusvahelise kaitse taotlejate ning saajate profiilide mitmekesistumisele ja hulgale vastav vastuvõtuvõimekus, sh iseseisvat toimetulekut toetavad teenused ja vajalikud koolitused haavatavat gruppide toetamiseks.	SOM SKA	SOM, SIM, KUM, KOV	2024–2026	RE/Varjupaiga-, Rände- ja Integratsiooni fondi jm välisvahendid	„Sotsiaalhoolekande programm“
1.10. Ellu on viidud tegevusi, et suurendada rahvusvahelise kaitse taotlejate ja saajate teadlikkust tööturule sisenemise võimalustest ning tööandjate valmidust ja võimekust rahvusvahelise kaitse taotlejaid ja saajaid tööle võtta.	Eesti Töötukassa	MKM, lepingu-partnerid	2024–2026	RE/ välisvahendid	MKM seonduv programm
1.11. Majutuskeskuses viibivatel rahvusvahelise kaitse saajate elama asumise kohalikku omavalitsust on toetatud, sh läbi vajaduspõhise tugiisikuteenuse	SOM SKA	SOM SKA, lepingu-partnerid (KOV-id ja eraõiguslikud)	2024–2026	RE/Varjupaiga-, Rände- ja Integratsiooni-fond	„Sotsiaalhoolekande programm“

Eesti kodakondsuse saamise valmiduse suurendamine ja kodanikustaatuse väärtustamine

Sisu kirjeldus

Eesti riikluse kindlustamiseks ja ühiskonna sidususe tagamiseks on jätkatud kodanikustaatuse väärtustamise ja riigiidentiteedi tugevdamisega seotud tegevusi (nt Eesti kodakondsuse naturalisatsiooni korras saanud isikute tunnustamis-üritused ja sellealane teabevahetus; kodanikupäev; erinevad projektid, sidususe majakate kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine jne).

Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, PPA, KUM, SA Hoolekandeteenused, KOV-id

Vahendid: RE, välisvahendid

Olulisemad arendusülesanded

Hetkel programmis arendusülesandeid planeeritud ei ole, viiakse ellu tegevusi lähtudes sisu kirjeldusest.

Sisu kirjeldus

Tõstetud on välismaalaste, sh määratlemata kodakondsusega isikute valmidust taotleda Eesti Vabariigi kodakondsust, selleks on neid teavitatud, pakutud ettevalmistuskoolitusi ja tasuta keeleõpet (sh tagatud tasustatud õppepuhkus). Jätkuvalt tagatakse, et kodakondsuspoliitika aitab kaasa julgeoleku tagamisele ning Eesti riigi säilimisele.

Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, SKA, PPA, KUM, HTM, INSA

Vahendid: RE, välisvahendid

Olulisemad arendusülesanded

Hetkel programmis arendusülesandeid planeeritud ei ole, viiakse ellu tegevusi lähtudes sisu kirjeldusest.

Programmi tegevus 2. Migratsioonijärelevalve

Eesmärk

Migratsioonijärelevalve tagab tõhusa järelevalve välismaalaste Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise üle. Tõhus tagasisaatmispoliitika panustab avaliku korra või riigi julgeoleku tagamise, võttes kasutusele erinevad meetmed, et ebaseaduslikult riigis viibivad välismaalased kiiresti ja inimväärikalt oma päritoluriiki tagasi saata.

Mõõdikud

Mõõdiku nimi	2021 (tegelik)	2022 (tegelik)	2023 (tegelik)	2024	2025	2026	2027	2028	Allikas
Keskmine Eestis ebaseaduslikult viibimise aeg enne välismaalase tabamist (päevades)	Mõõdik töötati välja 2021. aastal	75 (62)	≤ 75 (94)	≤ 75	≤ 75	≤ 75	≤ 75	≤ 75	PPA
Kontrollitud ettevõtetes tuvastatud ebaseaduslike töötavate välismaalaste osakaal	10%	< 9% (11%)	< 8% (9%)	< 7%	< 6%	< 5%	< 5%	< 5%	PPA
Lahkumisetekirjutuste arv	> 1200 (1179)	> 1200 (1189)	> 1200 (1042)	> 1200	> 1200	> 1200	> 1200	> 1200	PPA
Vabatahtlikult tagasi pöörduvate välismaalaste osakaal lahkumisetekirjutuste arvust	< 70% (91%)	< 70% (92%)	< 70% (87%)	< 70%	< 70%	< 70%	< 70%	< 70%	PPA

Programmi tegevuse sisu kirjeldus

Programmi tegevuse eesmärki aitab saavutada ennekõike Politsei- ja Piirivalveamet migratsioonijärelevalve teenuse kaudu ning Siseministeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus. Migratsioonijärelevalve tõhustamiseks luuakse uusi ja ajastatakse olemasolevaid IKT lahendusi, et parandada riskianalüüsi suutlikkust, reageerimisvõimekust ja asutuste vahelist teabevahetust; koostöös era-, kolmanda ja avaliku sektoriga tõhustatakse meetmeid ebaseadusliku rände ennetamiseks, avastamiseks ja menetlemiseks; suurendatakse ametnike, erasektori ja mittetulundusühingute teadlikkust ebaseadusliku rändega seotud riskidest; arendatakse koostööd liikmesriikide ja kolmandate riikidega, et võidelda ebaseadusliku rände, sh piiriülese kuritegevuse vastu.

Ebaseaduslikult Eestis viibivate välismaalaste tagasisaatmiste tõhustamiseks keskendutakse eelkõige järgmistele tegevustele²²: suurendatakse tagasisaatmismenetluse digitaliseeritust, parandatakse tagasisaatmisvaldkonna sidusust piiri-, varjupaiga-, rändehaldus- ja karistussüsteemidega, soodustatakse tervikliku nõustamissüsteemi kaudu tagasisaadetavate vabatahtlikku tagasipöördumist ja taasintegreerumist koduriigis, tõstetakse massilise sisserände haldamise ja rändeolukorra hindamise võimekust ning laiendatakse koostööd peamiste ebaseaduslike rände päritolu- ja transiidiriikidega.

²² Tegevused toetavad „Euroopa integreeritud piirihalduse tehnilise ja tegevusstrateegia 2023–2027“ ja „Tõhustatud tagasisaatmiste tegevusstrateegia“ eesmärke.

Olulisemad arendusülesanded ja lähtekohad teenuste planeerimiseks

Tõhusa migratsioonijärelevalve ja tagasisaatmispoliitika elluviimine

Sisu kirjeldus

Koostöös era-, kolmanda ja avaliku sektoriga on võetud kasutusele tõhusad meetmed ebaseadusliku rände ennetamiseks, avastamiseks ja menetlemiseks. Sh on suurendatud ametnike, erasektori ja mittetulundusühingute teadlikkust seadusliku rändega seotud riskidest ning arendatud on migratsioonijärelevalve alast koostööd.

Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, PPA, SMIT, KAPO, MKM, SOM, HTM, JUM, RAM, MTA, TI

Vahendid: RE, lisavajadus, välisvahendid

Olulisemad arendusülesanded	Vastutaja	Seotud pool	Aasta	Vahendid	Programm, kus planeeritakse ²³
2.1 Ebaseadusliku rände ennetamiseks, avastamiseks ja menetlemiseks on loodud uusi ja täiendatud olemasolevad IKT lahendusi (MIGIS) ning tagatud koostalituvõime siseriiklike ja rahvusvaheliste infosüsteemidega.	PPA	SIM, SOM, RAM, MKM, JUM, PPA, MTA, TI, SMIT, KAPO	2024–2026	RE, lisavajadus, Euroopa Regionaalarengu Fond (ehk SF), välisvahendid	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“ teiste tulemusvaldkondade seonduvad programmid
2.2 Ebaseadusliku läbirände avastamiseks ja tõkestamiseks on ellu viidud tegevusi Schengeni kompensatsioonimeetmete paremaks rakendamiseks.	PPA	SIM	2026	RE, Euroopa Regionaalarengu Fond (ehk SF), välisvahendid	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“

²³ Lõimumise teemad on kajastatud „Sidusa Eesti arengukavas 2030“.

²³ Need on arengudokumendid, mille raames selle programmi elluviimist toetavad tegevused ja raha planeeritakse. Märgitud on vaid need teistes arengudokumentides planeeritavad alatulemused, mille saavutamata jätmisel jääksid siinse programmi eesmärgid saavutamata, ja mille puhul on seetõttu vaja teha enam koostööd.

Põhiõigusi järgiva tagasisaatmispoliitika elluviimine

Sisu kirjeldus						
<p>Tagasisaatmis- ja tagasivõtumenetluste digitaliseerimisega, siseriiklike ja EL infosüsteemide (nt SIS, EES, ETIAS, Frontexi infosüsteemid) vahelise koostalitlusvõime suurendamisega ning uute tehniliste lahenduste kasutuselevõtmisega on välismaalaste isikute tuvastamine ja tagasisaatmine kiirem. Tagasisaatmisalased andmed toetavad rändeanalüüside koostamist ja tagasisaatmispoliitika kujundamist.</p>			<p>Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, PPA, SMIT, Frontex</p>			
<p>Vahendid: RE, lisavajadus, välisvahendid</p>						
Olulisemad arendusülesanded	Vastutaja	Seotud pool	Aasta	Vahendid	Programm, kus planeeritakse ²⁴	
2.3 ILLEGAAL2 andmekogu vastab RECAMAS mudelile ja see on liidestatud Frontexi infosüsteemiga IRMA25 2.0.	PPA, SMIT	SIM, Frontex	2027	RE, Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond jt välisvahendid	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“	
2.4 SKEELD andmekogu on viidud uuele platvormile.	PPA, SMIT	SIM	2027	RE, välisvahendid	sama	
2.5 Tagasisaatmismenetluses on loodud võimalused dokumendi kättesaamist kinnitada elektroonilise märkega.	PPA, SMIT	SIM	2025	RE, välisvahendid	sama	
2.6 Kaardistatud on vajadus ja loodud võimekus edastada tagasisaatmisalaste analüüside koostamiseks usaldusväärseid ja ajakohastatud andmeid.	PPA, SMIT	SIM	2026	RE, välisvahendid	sama	
2.7 ILLEGAAL2 ja SKEELD andmekogud on liidestatud EES ja ETIAS süsteemidega.	PPA, SMIT	SIM	2025	RE, välisvahendid	sama	

²⁴ Need on arengudokumentid, mille raames selle programmi elluviimist toetavad tegevused ja raha planeeritakse. Märgitud on vaid need teistes arengudokumentides planeeritavad alatulemused, mille saavutamata jätmisel jääksid siinse programmi eesmärgid saavutamata, ja mille puhul on seetõttu vaja teha enam koostööd.

²⁵ Integrated Return Management Application – tagasisaatmise haldamise integreeritud rakendus.

Sisu kirjeldus					
Tagasisaatmiste tõhustamiseks on tagasisaatmisvaldkond paremini sidustatud piiri-, varjupaiga-, rände- ja karistussüsteemidega.			Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, PPA, SMIT, JUM, kohtud, vanglateenistused		
Vahendid: RE, lisavajadus, välisvahendid					
Olulisemad arendusülesanded	Vastutaja	Seotud pool	Aasta	Vahendid	Programm, kus planeeritakse ²⁶
2.8 Loodud on tõhusad tegevusprotsessid selgelt põhjendamata ja pelgalt tagasisaatmise vältimiseks esitatud, sh korduvate rahvusvahelise kaitse taotluste ja tagasisaatmiste menetlemiseks.	PPA	SIM	2026	RE, välisvahendid	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“
2.9 Kokku on lepitud tegevus- ja suunamisprotsessid piiri-, rände-, süüteo- ja tagasisaatmismenetluste paremaks sidustamiseks, tagades tagasisaatmisotsuse tegemise kohe pärast välismaalase riigis viibimise õiguse lõppemist ning haavatavate isikute kaitse.	PPA	SIM	2025	RE, välisvahendid	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“

Sisu kirjeldus					
Toetatud on välismaalaste vabatahtlikku ja kestlikku tagasipöördumist. Välismaalaste tagasisaatmine on põhiõigusi austav ja väärikas.			Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, PPA, Frontex, IOM, EPR		
Vahendid: RE, lisavajadus, välisvahendid					
Olulisemad arendusülesanded	Vastutaja	Seotud pool	Aasta	Vahendid	Programm, kus planeeritakse
2.10 Loodud on rände- ja rändeprotsessi kõiki etappe hõlmav professionaalne nõustamissüsteem, millega suurendatakse välismaalaste teadlikkust ebaseadusliku viibimise tagajärgedest ja meetmetest tagasipöördumise toetamiseks.	PPA, IOM	SIM	2024	RE, välisvahendid	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“
2.11 Parandatud on infovahetust ja riigisisest koostööd tagasisaatmise ja taasintegreerumise teenuste (nt JRS27, VARRE programm ²⁸)	PPA, IOM	Frontex, SIM	2026	RE, välisvahendid	sama

²⁶ Need on arengudokumendid, mille raames selle programmi elluviimist toetavad tegevused ja raha planeeritakse. Märkitud on vaid need teistes arengudokumentides planeeritavad alatulemused, mille saavutamata jätmisel jääksid siinse programmi eesmärgid saavutamata, ja mille puhul on seetõttu vaja teha enam koostööd.

²⁷ Joint Reintegration Services – Frontexi pakutavad ühised taasintegreerimistoetused

²⁸ Vabatahtliku lahkumise ja reintegratsiooni programm

vajaduspõhiseks osutamiseks viisil, millega hoitakse ära toetuste dubleerimine ja väärkasutamine.					
2.12 Parandatud on infovahetust ja koostööd väljasaatmiste vaatlemisteks ja avastatud probleemkohade lahendamiseks.	PPA, EPR	SIM, Frontex	2025	RE, välisvahendid	<i>sama</i>

Sisu kirjeldus

Tagasisaatmiste edukaks täideviimiseks on tugevdatud koostööd peamiste ebaseadusliku rände päritolu- ja transiidiriikidega, sh tõhustatud teabevahetust Eurlodega.²⁹

Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles alaprogrammis / ei planeeri): SIM, PPA, Frontex, KOM, VÄM
Vahendid: RE, lisavajadus, välisvahendid

Olulisemad arendusülesanded	Vastutaja	Seotud pool	Aasta	Vahendid	Programm, kus planeeritakse ³⁰
2.13 Loodud on koostöövormid kolmandate riikide pädevate asutustega, sh välisesindustega isiku ja tema kodakondsuse tuvastamiseks, välismaalasele reisidokumendi hankimiseks, tagasivõtmiseks vms.	PPA, SIM	VÄM	2027	RE, välisvahendid	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“
2.14 Kolmandate riikidega koostöös on suurendatud RCMS31 kasutamist tagasivõtutaotluste ja -palvete kiiremaks menetlemiseks.	PPA	KOM	2027	RE, välisvahendid	<i>sama</i>

²⁹ Eurlor – Euroopa tagasisaatmise sideohvitser

³⁰ Need on arengudokumentid, mille raames selle programmi elluviimist toetavad tegevused ja raha planeeritakse. Märgitud on vaid need teistes arengudokumentides planeeritavad alatulemused, mille saavutamata jätmisel jääksid siinse programmi eesmärgid saavutamata, ja mille puhul on seetõttu vaja teha enam koostööd.

³¹ Readmission Case Management Systems – tagasisaatmise juhtumite haldamise süsteem

Sisu kirjeldus					
Parandatud on valmisolekut tulla toime olukordadega, kus ootamatult suureneb ebaseaduslikult riigis viibivate välismaalaste arv.		Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles alaprogrammis / ei planeeri): SIM, PPA, KOV, PÄA, kohtud			
Vahendid: RE, lisavajadus, välisvahendid					
Olulisemad arendusülesanded	Vastutaja	Seotud pool	Aasta	Vahendid	Programm, kus planeeritakse ³²
2.15 Analüüsitud on erinevate võimekuste (haldus- ja kohtumenetlus, kinnipidamis- ja majutuskohad, eskortimine jne) suurendamise võimalusi ja kokku lepitud protsessid tagasisaatmismenetluse läbiviimiseks rändesurve olukorras.	PPA, SIM	PÄA, kohtud, KOV	2027	RE, välisvahendid	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“

³² Need on arengudokumentid, mille raames selle programmi elluviimist toetavad tegevused ja raha planeeritakse. Märkitud on vaid need teistes arengudokumentides planeeritavad alatulemused, mille saavutamata jätmisel jääksid siinse programmi eesmärgid saavutamata, ja mille puhul on seetõttu vaja teha enam koostööd.

Programmi tegevus 3. Isikute tõsikindel tuvastamine ja dokumentide väljaandmine

Eesmärk

Identiteedihaldus on tõsikindel, jätkusuutlik ja kasutajasõbralik ning arvestab avaliku korra ja riigi julgeoleku vajadusi.

Mõõdikud

	2021 (tegelik)	2022 (tegelik)	2023 (tegelik)	2024	2025	2026	2027	2028	Allikas
E-taotluskeskkonnas Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi taotluse esitanute osakaal ³³	> 35% (45%)	> 40% (60%)	> 45% (61%)	> 45%	≥ 70%	≥ 70%	≥ 70%	≥ 70%	PPA
Eestis välise teenusepakkuja vahendusel isikut tõendavate dokumendi kätte saanute osakaal	-	-	-	-	≥ 40%	≥ 45%	≥ 50%	≥ 55%	PPA
Rahulolu Eesti kodaniku isikut tõendava dokumendi taotlemise e-teenusega	≥ 85% (93%)	≥ 85% (94%)	≥ 85% (90%)	≥ 85%	≥ 85%	≥90%	≥ 95%	≥ 95%	PPA

Programmi tegevuse sisu kirjeldus

Programmi tegevuse maksumuses kajastavad oma teenuste prognoositavat kulu Politsei- ja Piirivalveamet, Siseministeerium ja Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus. Programmi tegevuse eesmärgi saavutamiseks osutatakse järgmisi teenuseid: isikutuvastuse teenus, isikut tõendavate dokumentide väljaandmise teenus, identiteedihalduspoliitika kujundamine.

Usaldusväärse ja turvalise identiteedihaldus-poliitika abil tagatakse, et olemas on tõsikindel, stabiilne ja jätkusuutlik identiteedihalduspoliitika süsteem, tagatakse kasutajasõbralik ja moderne taotluskeskkond ning toetutakse tänapäevastele ja innovaatilistele lahendustele. Keskendutakse identiteedihaldusvaldkonna stabiilsuse ja turvalise ning tõsikindla isikutuvastuse tagamisele, valdkonna nutikale arendamisele, isikut tõendavate dokumentide ja identiteedihalduspoliitika valdkonna rahvusvahelise koostööle.

³³ Mõõdikus kasutame algväärtusena Eesti kodaniku passi ja isikutunnistust.

Olulisemad arendusülesanded ja lähtekohad teenuste planeerimiseks

Identiteedihaldusvaldkonna arendamine ning turvalise ja tõsikindla isikutuvastuse tagamine

Sisu kirjeldus

Tagatud on valdkonna tulemuslik ja jätkusuutlik haldamine ja juhtimine, tõhus ja tulemuslik koostöö ning suutlikkus ja reageerimisvõimekus esilekerkivate probleemide lahendamisel.

Identiteedihalduspoliitika³⁴ aluspõhimõtete elluviimiseks on tagatud tõsikindel füüsiline ja digitaalne isikutuvastamine ning digitaalne allkirjastamine. Tagatud on teenuste kliendisõbralikkus ning kasutusel on nüüdisaegsed, turvalised ja automatiseeritud tehnoloogilised lahendused.

Seda aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, PPA, SMIT, KAPO, MKM, RAM, VÄM, RIA, EAS, MTA, SK, muud erasektori osapooled

Vahendid: RE, lisavajadus

Olulisemad arendusülesanded	Vastutaja	Seotud pool	Aasta	Vahendid	Programm, kus planeeritakse ³⁵
3.1 Tagatud on välisriigi ja Eesti loodud digitaalsete identiteetide ühildatavus.	MKM	SIM, JUM, RAM, RIA, RIK	2026	RE	„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“, teiste tulemusvaldkondade seonduvad programmid
3.2 Koostatud on riiklik toimepidevusplaan sertifitseerimis- ja usaldusteenuste osutamise katkemise korral lepingulise partneri poolt.	MKM	SIM, RIA, PPA, SMIT	2025	RE	MKMi tulemusvaldkonna programm
3.3 ID1 formaadis dokumentide uue tootmislepingu ja sertifitseerimis- ning usaldusteenuste osutamise lepingud on rakendatud.	PPA	SIM, SMIT, VÄM, RIA	2025	RE, lisavajadus	sama

³⁴ Identiteedihalduspoliitika käsitletakse isikutuvastamise ja isikusamasuse kontrollimise lähtekohti nii füüsilises kui ka elektroonilises keskkonnas. Digitaalne identiteet on õiguslik abstraktsioon, mis võrdsustab digitaalse isikutuvastamise ja antud digitaalallkirja vahetu füüsilise isikutuvastamise ja omakäelise allkirjaga. Digitaalne identiteet on Eesti õiguskorras isik ise. Õiguslikult on digitaalne identiteet sama isiku füüsilise identiteediga. Isikutõendava digitaalse dokumendi kasutamine asendab enamasti õiguslikult isiku füüsilist kohalolu nii isikutuvastamiseks kui ka toimingute sooritamiseks, kuigi tegelikult teeb isik neid toiminguid üksnes digitaalselt.

³⁵ Need on arengudokumentid, mille raames selle programmi elluviimist toetavad tegevused ja raha planeeritakse. Märgitud on vaid need teistes arengudokumentides planeeritavad alatulemused, mille saavutamata jätmisel jääksid siinse programmi eesmärgid saavutamata, ja mille puhul on seetõttu vaja teha enam koostööd.

3.4 E-residentidele on tagatud kaardivaba digi-ID ja korduval taotlemisel kontaktivaba väljastus.	PPA, VÄM	SIM, VÄM	2028	RE	<i>„Eesti arengut toetava kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduse programm“, VÄM tulemusvaldkonna programm</i>
3.5 PPA iseteenindus on edasi arendatud ja dokumentide väljaandmise protsessid on automatiseeritud.	PPA	SIM, SMIT, MKM	2026	RE	<i>sama</i>
3.6 Piloteeritud ja kasutusele on võetud iseteeninduskioskid biomeetria hõiveks väljapool PPA teenindussaale.	PPA	SIM, SMIT	2026	RE, lisavajadus, välisvahendid	<i>Sama</i>
3.7 Edasi on arendatud ja automatiseeritud eel- ja järelkontrolli lahendusi E-residentidele.	PPA	SMIT, EAS	2026	RE	<i>Sama</i>

5. Programmi juhtimiskorraldus

Ülevaade programmi koostamise, elluviimise ja aruandluse korraldusest

Programm **ajakohastatakse kord aastas** riigieelarve koostamise käigus, et tagada kooskõla riigi eelarvestrateegia ja riigi rahaliste võimalustega. Programmi **kooskõlastavad programmi kaudu oma teenuste raha planeerivad ministeeriumid** ning selle **kinnitab valdkonna eest vastutav minister** või ministrid pärast riigieelarve seaduse vastuvõtmist. Programm tehakse kättesaadavaks ja vajaduse korral esitatakse teadmiseks või arvamuse avaldamiseks teistele programmi eesmärkidesse panustavatele pooltele.

Programm annab suuna välisvahendite planeerimisele ja kasutamisele.

Programmi elluviimist juhib ja järelevalvet selle elluviimise üle teeb **Siseministeeriumi sisejulgeoleku asekanstler**.

Programmi elluviimist koordineerib ja selle täitmise üle teeb järelevalvet Siseministeerium. **Programmi seire toimub kord aastas tulemusaruande koostamise käigus**. Siseministeerium koostab tulemusaruande tervikdokumendi. Arengukava täitmise aruandluse, sh programmi aruandluse ja lõpparuande koostamisel lähtutakse seda reguleerivatest Vabariigi Valitsuse määrustest.

Siseturvalisuse arengukava juhtkomisjon annab valdkonna arengukavaga seotud tulemusaruande põhjal soovitusi valdkonna arengukava eesmärkide elluviimisega seotud ja neile kaasa aitavate programmide algatamiseks, muutmiseks või lõpetamiseks.

Vajaduse korral **moodustatakse Siseministeeriumi poolt täiendavaid tööühmi ja korraldatakse arutelusid** programmi elluviimisega seotud poolte ja huvirühmadega.

Programm avalikustatakse Siseministeeriumi kodulehel.

Ülevaade valitsemisaladest ja huvirühmadest, kes on programmi koostamisse ja rakendamisse kaasatud

Et luua siseturvalisuse valdkonnast terviklik arusaamine ja tõhustada koostööd, kajastatakse programmis olulisimate arendusülesannete juures nii nende asutuste vastutus, kes planeerivad nende pakutavate teenuste raha selles programmis, ent informatsiooniks ka nende asutuste vastutus, kes oma teenuste raha siin programmis ei planeeri, kuid kelle panuseta jääks programmis nimetatud eesmärk saavutamata. (Muul juhul eesmärkide saavutamisele positiivse mõjuga asutuste tegevusi dokumendis ei dubleerita). Laiemate tegevuste väljatoomine, mida ministeeriumid oma haldusalas ellu viivad, võimaldab luua valdkonnast terviklikumat arusaamist ja tõhustab koostööd.

Programmi uuendamiseks kasutatakse olemasolevaid kaasamise formaate ning tehakse koostööd teiste valitsemisalade asutustega ja teiste partneritega, aidates kaasa programmi eesmärkide saavutamisele. mis on välja toodud programmi üldinfo osas. Programmi tegevuste rakendamisse kaasatakse valitsemisalade asutusi ja teisi partnereid arendusülesannete elluviimise kaudu. Programmi on lisatud viited teiste valitsemisalade arengudokumentidele.

Ülevaade programmi seostest teiste arengudokumentidega³⁶

SISETURVALISUSE ARENGUKAVA 2020–2030 JA PROGRAMM EESTI ARENGUT TOETAV KODAKONDSUS-, RÄNDE- JA IDENTITEEDIHALDUSPOLIITIKA

<p>Eesti 2035</p> <p>üldised suunad, eeldused julgeoleku ja turvalisuse tagamiseks</p> <p>täpsustab seatud sihte, valdkondade panust turvalisuse loomisel</p>	<p>Eesti säästva arengu riiklik strateegia „Säästev Eesti 21“</p> <p>üldised suunad säästvaks arenguks, heaolu kasv, ühiskonna sidusus</p> <p>aitab kaasa jätkusuutliku arengu eeldustele sh ühiskonna sidususele</p>	<p>Kriminaalpoliitika põhialused aastani 2030</p> <p>suunad kuritegevusevastase võitluse osas</p> <p>arvestab läbivalt põhialustega</p>	<p>Heaolu arengukava 2023–2030</p> <p>sotsiaalne turvalisus, rändepoliitika eesmärkidele tugi</p> <p>elukvaliteedi parandamine, kogukondade elavdamine, turvatunne</p>
<p>Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035</p> <p>toetab inimeste heaolu ja turvalisust üldoskuste arendamise, ühise kultuuri- ja väärtusruumi kaudu; turvaline õppekeskkond</p> <p>täpsemad tegevussuunad ennetuse ja ohutu käitumise edendamiseks</p>	<p>Sidusa Eesti arengukava 2021–2030</p> <p>ühiskonna sidusus, jagatud riigiidentiteet, kohanemise toetamine, kodanike algatav hoiak, kodaniku-ühiskonna võimestamine</p> <p>üldised suunad, eeldused julgeoleku ja turvalisuse tagamiseks</p>	<p>Noortevaldkonna arengukava 2021–2035</p> <p>noorte aktiivsus, üksijäämise ja eemaldumise ennetus sh toetav turvavõrgustik</p> <p>täpsemad suunad ennetustööle, et aidata kaasa sotsiaalsetele oskustele ja riskikäitumise vähendamisele</p>	<p>Kultuuri arengukava 2021–2030</p> <p>mitmekesisust väärtustav ja turvatunnet toetav kultuuriruum; kaasamise ja osalemise toetamine</p> <p>inimeste osalemise ja kogukondliku koostegutsemise soodustamine</p>
<p>Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021–2035</p> <p>turvaline transpordi taristu, riskeeriva käitumise vähendamine, Schengeni piiriturvalisuse nõuetega arvestamine rahvusvahelise kauba- ja reisijateveo osas</p> <p>üldised suunad ja eeldused julgeoleku ja turvalisuse tagamiseks</p>	<p>Eesti digiühiskond 2030</p> <p>sihid küberjulgeoleku- ja turvalisuse osas, ennetus ja teavitust</p> <p>küberkuritegevuse vastane võitlus, üldised eeldused inimeste ennetavaks hoiakuks, E-residentsuse ja digitaalse identiteedi riskide maandamine, piiriüleste eteenuste ja digitaalsete dokumentide edendamine</p>	<p>Välispoliitika arengukava 2030</p> <p>julgeolekut toetava rahvusvahelise keskkonna kujundamine, rahvusvaheliste suhete edendamine, reisimise riskikommunikatsioon, rahvastikuhalduse toetamine Eesti maine kujundamise kaudu</p> <p>arvestab tegevussuundadega, mõjutab eri poliitikate kujundamisega Eesti rahvusvahelist mainet</p>	

³⁶ - tähistab teise arengudokumendi mõju siseturvalisuse valdkonnale. arengudokumendi sihtidele.

 - tähistab siseturvalisuse mõju teise arengudokumendi sihtidele.

LISA 1

Programmi teenuste kirjeldus

Programm: „Eesti arengut toetav kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduspoliitika 2025–2028“

Programmi tegevus 1. Rände- ja kodakondsuspoliitika kujundamine ning elluviimine

Teenuse nimetus	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus
Rändepoliitika kujundamine (vastutaja Siseministeerium)	Koostöös partneritega on kujundatud ja rakendatud teadmispõhised, tasakaalustatud ja paindlikud sisserändepoliitika meetmed, mis vastavad Eesti arenguvajadustele ning aitavad ära hoida seadusliku viibimise võimaluste väärkasutust, tagada avalikku korda ja julgeolekut. Sisserändepoliitika väljatöötamine ning elluviimise koordineerimine.	Rändepoliitika väljatöötamine ning elluviimise koordineerimine. (sisserändepoliitika, illegaalse immigratsiooni ennetamise ja tõkestamise poliitika, tagasisaatmispoliitika, välismaalaste Eestis töötamise poliitika, Eestis ajutise viibimise poliitika).
Kodakondsuspoliitika kujundamine (vastutaja Siseministeerium)	Eesti kodakondsus on väärtustatud. Kodakondsuspoliitika on suunatud rahvusriigi kestlikkusele ning avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamisele.	Kodakondsuspoliitika väljatöötamine ning elluviimise koordineerimine.
Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (2014-2020) vastutava asutuse ülesannete (2021-2027) täitmine (AMIF) (vastutaja Siseministeerium)	Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi vastutava asutuse ülesanne on Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondist (AMIF) rahastatavate riiklike programmide koostamine, toetusmeetmete haldamise korraldamine ning järelevalve teostamine välisvahendite kasutamise ja nende tulemuste saavutamise üle.	Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi vastutava asutuse (VA) ning korraldusasutuse ülesanne Eestile fondist eraldatud toetuste planeerimine, rahastatavate toetusmeetmete väljatöötamise ja rakendamise korraldamine ning seire ja järelevalve teostamine välistoetuse kasutamise ja tulemuste saavutamise üle, samuti Eesti seisukohtade ettevalmistamine ja esindamine välistoetuste andmist reguleeriva poliitika kujundamisel ja õigusaktide eelnõude üle peetavatel läbirääkimistel.
Õigusliku staatuse määratlemise teenus	Õiguslik staatus antakse ainult neile välismaalastele, kes tulevad Eestisse õiguspäraste kavatsustega.	Teenusega tagatakse Eestis elamiseks ja töötamiseks loa väljastamine selleks õigustatud isikule, tuvastatakse lubade

Teenuse nimetus	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus
<i>(vastutaja Politsei- ja Piirivalveamet)</i>	Välismaalase jaoks on staatuse taotlemine lihtne ja mugav.	väärkasutajadja ning viiakse õigeaegselt läbi vajalikud menetlustoimingud loa kehtetuks tunnistamiseks.
Viisateenus <i>(vastutaja Politsei- ja Piirivalveamet)</i>	Õiguslik staatus antakse ainult neile välismaalastele, kes tulevad Eestisse õiguspäraste kavatsustega. Välismaalase jaoks on staatuse taotlemine lihtne ja mugav.	Teenusega tagatakse piiril ja siseriigis lühi- ja pikaajaliste viisade väljastamine õigustatud isikutele, viisade kooskõlastusprotsess, viisa väljastamise otsustamine, väärkasutatud viisade kehtetuks tunnistamine/tühistamine ja viibimisaja ennetähtaegne lõpetamine ning vaidemenetluse protsess.
Rahvusvahelise kaitse määratlemise teenus <i>(vastutaja Politsei- ja Piirivalveamet)</i>	Õiguslik staatus antakse ainult neile välismaalastele, kes tulevad Eestisse õiguspäraste kavatsustega. Välismaalase jaoks on staatuse taotlemine lihtne ja mugav.	Teenusega tagatakse õigustatud isikutele rahvusvaheline kaitse ning Euroopa Liidu ümberpaigutamise ja ümberasustamise protsessid raames paigutatakse ümber õigustatud isikud.

Programmi tegevus 2. Migratsioonijärelevalve

Teenuse nimetus	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus
Migratsioonijärelevalve teenus <i>(vastutaja Politsei- ja Piirivalveamet)</i>	Eestis ei ole viibimisaluse ta välismaalasi	Teenusega tagatakse Eestis ebaseadusliku viibimise ja töötamise tuvastamiseks kontrollide läbiviimine, rikkumiste menetlemine, karistuste kohaldamine. Isikute kinnipidamiseks kohtule taotluste esitamine ja kohtus esindamine ning isikute väljasaatmise ettevalmistamine ja väljasaatmine.

Programmi tegevus 3. Isikute tõsikindl tuvastamine ja dokumentide väljaandmine

Teenuse nimetus	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus
Identiteedihalduspoliitika kujundamine <i>(vastutaja Siseministeerium)</i>	Identiteedihalduspoliitika aluspõhimõtete ja asjassepuutuvate avaliku ja erasektori osapoolte vahelise tõhusa ja tulemusliku koostöö tagamine. Identiteedihalduspoliitika väljatöötamine ning elluviimise koordineerimine.	Identiteedihalduspoliitika (füüsiliste ja digitaalsete isikut tõendavate dokumentide poliitika, identiteedihalduspoliitika, e-residentsus) väljatöötamine ning elluviimise koordineerimine.

Teenuse nimetus	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus
<p>Isikut tõendavate dokumentide väljaandmise teenus</p> <p><i>(vastutaja Politsei- ja Piirivalveamet)</i></p>	<p>Inimese jaoks on identiteedikandja/autentimisvahendi taotlemine ja kättesaamine mugav</p>	<p>Teenusega tagatakse isikut tõendavate dokumentide taotluste vastuvõtmine ning dokumentide väljaandmine seaduses ettenähtud tingimustel ja ajal ning dokumentide järelteenindus ja kehtetuks tunnistamine.</p>
<p>Isikutuvastuse teenus</p> <p><i>(vastutaja Politsei- ja Piirivalveamet)</i></p>	<p>Teenusega tagatakse isiku tõsikindel tuvastus ning isiku tuvastamiseks vajalike andmete tõeväärtusega säilitamine, isiku esmase identiteedi loomine, isikusamasuse kontrollimine, isiku tuvastamise päringutele vastamine ning biomeetriliste andmete töötlemine.</p>	<p>Teenusega tagatakse isiku tõsikindel tuvastus ning isiku tuvastamiseks vajalike andmete tõeväärtusega säilitamine, isiku esmase identiteedi loomine, isikusamasuse kontrollimine, isiku tuvastamise päringutele vastamine ning biomeetriliste andmete töötlemine.</p>

LISA 2

Programmi teenuste rahastamiskava

Programm: „Eesti arengut toetav kodakondsus-, rände- ja identiteedihalduspoliitika 2025–2028“

Programmi teenuste rahastamiskava	Eelarve			
	2025	2026	2027	2028
Programmi kulud	37 104 308	40 218 852	39 375 524	36 660 674
Meede	37 104 308	40 218 852	39 375 524	36 660 674
<u>Programmi tegevus</u>				
Rände- ja kodakondsuspoliitika kujundamine ning elluviimine	10 813 290	9 851 200	9 731 843	8 287 842
Kodakondsuspoliitika kujundamine	692 868	672 105	656 184	656 098
Rahvusvahelise kaitse määratlemise teenus	1 527 881	1 554 480	1 563 935	783 837
Rändepoliitika kujundamine	856 335	839 187	815 228	816 119
Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (2014-2020) vastutava asutuse ülesannete (2021-2027) täitmine (AMIF)	1 645 132	1 471 828	1 476 965	1 490 688
Viisateenus	442 337	457 033	439 528	386 267
Õigusliku staatuse määratlemise teenus	5 648 737	4 856 569	4 780 006	4 154 836

Programmi teenuste rahastamiskava	Eelarve			
	2025	2026	2027	2028
<u>Programmi tegevus</u> Migratsioonijärelev alve	7 705 175	7 462 947	7 335 224	6 246 724
Migratsioonijärelev alve teenus	7 705 175	7 462 947	7 335 224	6 246 724
<u>Programmi tegevus</u> Isikute tõsikindel tuvastamine ja dokumentide väljaandmine	18 585 842	22 904 705	22 308 457	22 126 109
Identiteedihalduspo liitika kujundamine	295 292	291 347	283 513	283 894
Isikut tõendavate dokumentide väljaandmise teenus	15 371 372	19 817 361	19 842 059	19 903 493
Isikutuvastuse teenus	2 919 178	2 795 996	2 182 885	1 871 220

Lisainformatsioon

www.siseministeerium.ee/stak2030

